DRUŠTVO »ALPSKO MESTO LETA«

LETNO POROČILO ZA LETO 2016

PRIDOBITEV ZA ŽIVLJENJSKI PROSTOR

(c) Trento

DRAGE BRALKE, DRAGI BRALCI!

ANNECY/F, FEBRUAR 2016

V društvu »Alpsko mesto leta« sodelujejo srednje velika mesta, ki kljubujejo podobnim, običajnim težavam. V teh mestih pa klijejo tudi decentralizirane pobude za premagovanje izzivov na širšem ozemlju alpskega prostora. V Chamonixu in drugod je moč opaziti naklonjenost alpskemu svetu, ponekod pa še vedno vlada mačehovski odnos do izumirajočih alpskih območij. Če želimo skupaj stopati po sledeh napredka, moramo drug z drugim deliti svoje izkušnje. V tem kontekstu pozdravljamo soglasno sprejet sklep mestnega sveta Chamonixa o sprejetju predloga za vpis Mont Blanca na Unescov seznam svetovne dediščine. To ni zgolj čast za naše cenjene kolege in kolegice iz Chamonixa, temveč tudi izjemen zgled za prizadevanja slehernega »Alpskega mesta leta« za odločne strategije za trajnostni razvoj.

Naše društvo torej razpolaga z orodji, s katerimi smo lahko učinkovitejši in s katerimi lahko obogatimo občinske projekte, ki jih uresničujemo v svojih – naših mestih. Eden izmed takšnih projektov je projekt »V osrčju mest«, v okviru katerega se partnerji soočajo z vprašanjem sanacije zapuščenih vojaških oporišč v urbanih središčih, ki za izvoljene odločevalce v prizadetih občinah predstavljajo velik izziv z vidika prostorskega načrtovanja. Ko se srečujemo in analiziramo morebitne strategije, se skupaj približujemo decentraliziranim rešitvam za pomembne izzive, kot denimo takrat, kadar je govor o investitorjih, ki bi jih bilo treba pritegniti k izvedbo sanacij na tako velikih konurbacijskih arealih.

Naše društvo pa posreduje tudi pri določevalcih na državni in mednarodni ravni, kot se je lahko marsikdo prepričal ob sproščenem druženju in izmenjavi v okviru AlpskegaTedna v nemškem Grassauu v oktobru 2016. Kot župan francoske občine vnovič pozdravljam zgledno prisotnost nemške zvezne ministrice za okolje na naših dvodnevnim razpravah, kjer se je odlikovala po preprostosti in pozornosti. Naj francoski ministri sledijo njenemu vzoru!

V letu 2016 so se prvič srečala francoska članska mesta in razpravljala o biotski raznovrstnosti ter si izmenjala izkušnje o v naravo usmerjenih aktivnostih v mestih, kot denimo urejanju mestnih vrtov, okolju prijaznem urejanju pašnikov ali o podpiranju civilnih iniciativ za zdravo prehrano. Ob tem ne smemo pozabiti tudi na opuščanje rabe škropiv, zaradi česar je denimo med, pridelan na območju Annecyja, popolnoma naraven in neoporečen. Tovrstne iniciative bi bilo treba prenesti tudi na mednarodno raven, morda v okviru projektov, podobnih poprej omenjenemu »V osrčju mest«, a morda to pot posvečenim biotski raznovrstnosti v mestih.

(c) Ville Annecy

Opozoriti pa je treba tudi na dejstvo, da so vremenske razmere v zimskem obdobju preteklega leta botrovale nikdar poprej zabeleženemu poslabšanju kakovosti zraka v naših mestih zaradi onesnaženosti s prašnimi delci. Posledice za javno zdravje so bile dokumentirane. Čeprav so mnoge odločitve odvisne od Evropske unije in držav samih, naše občine ne morejo brez da bi povzdignile glas. Zato smo se odločili za izvedbo evropske študije, osredotočene na opredeljevanje ustreznega postopanja glede tega perečega problema, na prepoznavanje najučinkovitejših ukrepov ter na analizo vrzeli v predpisih in na socialnem področju, ki onemogočajo doseganje zadovoljivih rezultatov. Omenjeno bo predstavljalo eno od osrednjih tem, s katero se bomo sploh prvič soočili skupaj na aprilski skupščini v Tolmezzu, alpskem mestu leta 2017.

Thierry Billet,
predsednik društva Alpsko mesto leta
in podžupan Annecyja

KAZALO

Tolmin 2016: velik premik za lokalno mladino	str. 4-5
Alpsko mesto leta 2017 je Tolmezzo, prestolnica Karnije	str. 6
Sodelovati in sooblikovati	str. 7
K tesnejšim vezem: prispevki iz članskih mest	str. 8-9
Participacija mladih v osrčju alpskih mest	str. 10
Priročnik za participaijo mladih v občinah	str. 11
YouTurn in dejavna mladina na obisku v Chamberyju	str. 12
Alpski teden „Alpe in ljudje“: potrebujemo socialno inteligenco	str. 13
Projekt „Tour des Villes“ se osredotoča na trajnostno prostorsko načrtovanje	str. 14
Urbane zelene površine kot življenjski prostor	str. 14
Povzetek sekretariata	str. 15
Finančno poročilo in zahvala	str. 15

(c) Wolfgang Gasser

Vrhunec leta 2016 je bil AlpskiTeden v nemškem Grasauu, ki so ga organizirala združenja in institucije, delujoče na območju Alp, med njimi tudi društvo »Alpsko mesto leta«. Prireditev je gostila številne dogodke, osredotočene na alpske teme.

KOLOFON: Uredništvo in postavitev strani: Magdalena Holzer, Malina Grubhofer | Avtorji: Claire Simon, Thierry Billet, Ingrid Fischer | Prevod: Janko Jemec | Lektorat: Nataša Leskovic Uršič | Na naslovni strani: Chamonix, alpsko mesto leta 2015, je naziv predalo Tolminu, alpskemu mestu leta 2016 (c) Sonja Karnath Stadt Sonthofen | Letno poročilo in e-novice društva lahko brezplačno naročite na **www.alpskomesto.org/sl/informacijsko-sredisce**

TOLMIN 2016: VELIK PREMIK ZA LOKALNO MLADINO

MREŽA SE JE POVEČALA

V začetku leta 2016 je Uroš Brežan, župan Tolmina, alpskega mesta leta 2016, obljubil, da bo namenil več pozornosti pobudam prebivalcev in prebivalk občine ne glede na starost. Rečeno, storjeno. Sodelovanje med občino in lokalnim prebivalstvom, predvsem z mladimi, je pognalo traj(nost)ne korenine.

Vrhunec leta 2016 je bil AlpskiTeden v nemškem Grasauu, ki so ga organizirala združenja in institucije, delujoče na območju Alp, med njimi tudi društvo »Alpsko mesto leta«. Prireditev je gostila številne dogodke, osredotočene na alpske teme.

V času, ko je Tolmin uradoval kot »Alpsko mesto leta«, je občina največ pozornosti namenila temam mobilnosti, turizma, mladih in družbene odgovornosti. Zakaj ste odločili za te teme?
Kar se tiče mobilnosti, turizma in mladih, smo pri omenjenem prepoznali odlične priložnosti tako za našo občino kot za celotno regijo in bili prepričani, da lahko prek slednjih naredimo pomembne korake tudi znotraj društva. Z omenjeno tematiko pa smo se v Tolminu že bili spopadali poprej in izvajali usmerjene investicije. To, na kar smo se osredotočali lani, bomo zasledovali še naprej, saj vsega ne bi bilo mogoče postoriti v enem samem letu. Tudi druga članska mesta se nenehno spoprijemajo z omenjeni vprašanji. Kar zadeva družbeno odgovornost, je treba poudariti, da se tiče vsakogar, saj nakazuje na to, da mora vsak od nas narediti korak naprej, če želimo spremeniti družbo.

Na katerem področju menite, da ste dosegli največji napredek?
Tukaj bi izbral delo z mladimi. V preteklem letu smo namreč zasnovali lokalni mladinski program, ki naj bi bil začrtan in mestnemu svetu predstavljen v naslednjih nekaj mesecih. Najverjetneje bo potrjen. Na mlade smo se začeli osredotočati že na slovesnosti ob prejemu naziva »Alpsko mesta leta«. V sklopu prireditve so nam namreč posredovali jasno sporočilo, kaj bi bilo treba postoriti zanje. Prisluhnili smo jim in zasnovali program, namenjen njim. To umevam kot velik premik za lokalno mladino.

Na katerih področjih ste v preteklem letu še zabeležili prelomne uspehe?
Menim, da so bile delavnice, ki smo jih organizirali na področju gostinstva in kulinarike, izjemno uspešne.

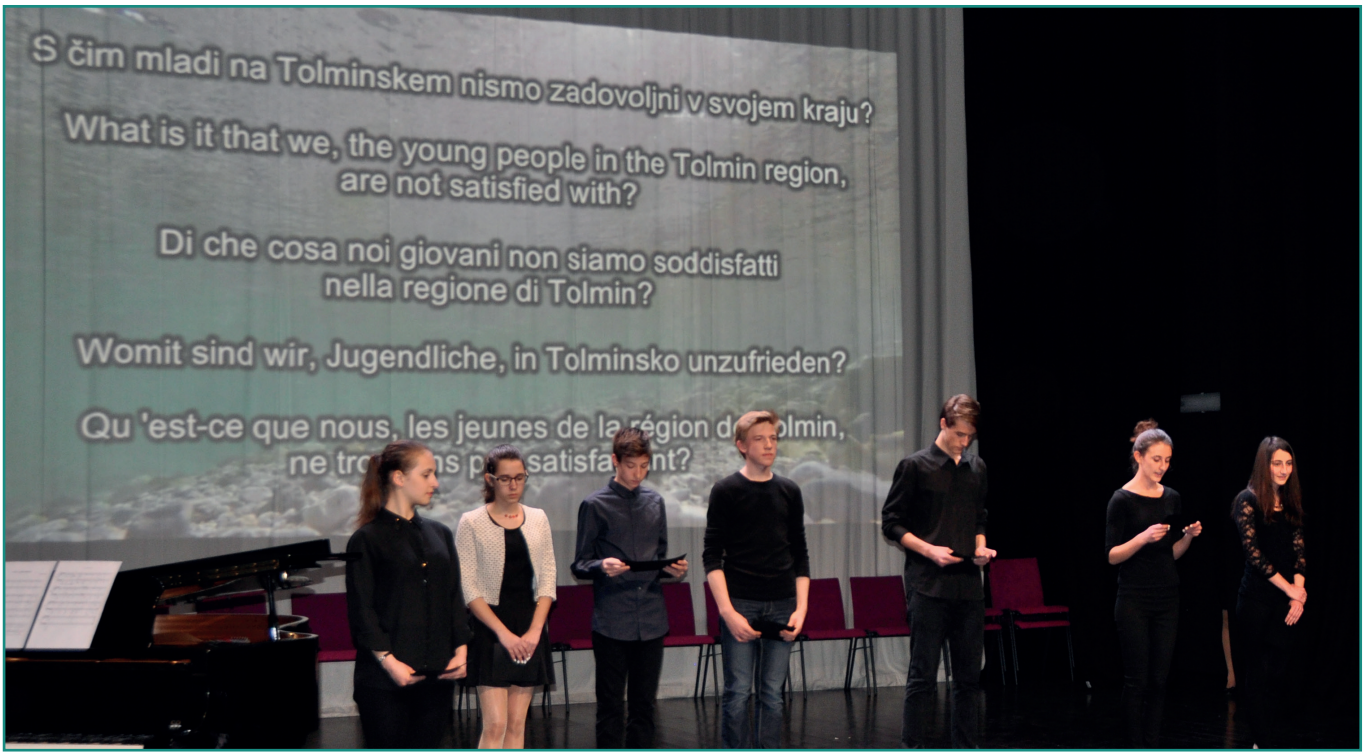

(c) Sonja Karnath, Stadt Sonthofen

Mladim omogočiti prostor za razvoj in aktivno sodelovanje v občini za je Tolmin ene od osrednjih tem sedanjosti in prihodnosti, tudi po izteku mestu posvečenega leta 2016. Okvir za tovrstna prizadevanja je mladinski program, ki je rezultat plodovitega sodelovanja med mladimi, koordinatorji mladinskega dela in lokalnimi odločevalci.

Botrovale so namreč razvoju tako imenovanega »Tolminskega krožnika«, pobude za promocijo lokalnih gostincev in njihove kulinarične ponudbe. Med prelomne dosežke je mogoče šteti tudi prestrukturiranje oskrbe z vodo v starem delu Tolmina, ki temelji na načrtu, ki zagotavlja finančno veliko ugodnejši okvir. Z investicijami v nov vodovodni sistem, ki bo dve vasi, ki skupaj štejeta 300 prebivalcev, oskrboval s čisto pitno vodo, se bo pričelo že naslednje leto. Naslednji od prav posebnih projektov, ki smo jih začrtali v letu 2016, predstavlja koncept za »coworking« center za povezovanje uporabnikov, ki je izšel iz pobude lokalne mladine. S programom smo se v mesecu januarju prijavili na razpis za finančno podporo iz evropskega razvojnega programa LEADER in trenutno čakamo na rezultate. Če bomo na razpisu uspešni, bomo pričeli z investicijo v ustrezno infrastrukturo.

S kakšnimi težavami ste se bili primorani soočiti?
Eno od težav je nedvomno predstavljal časovni okvir. Eno leto je namreč zelo kratko časovno obdobje za spoprijemanje s tako obsežnimi načrti, ki smo si jih bili zadali. Navzlic časovnim omejitvam smo se potrudili narediti vse, kar je bilo v naših močeh. Primorani smo se bili soočati tudi s pomanjkanjem volje pri nekaterih posameznikih, ki niso pripravljeni na spremembe. Trudili smo se, da bi jih spodbudili, če pa to ni šlo, pa smo poskušali sodelovati z drugimi.

V kolikšni meri je naziv »Alpsko mesto leta« predstavljal podporo pri vašem delu?
V občutni. »Alpsko mesto leta« je blagovna znamka, širom po alpskem prostoru in Evropi poznana po trajnostnih ciljih in Alpski konvenciji. Naziv nam je izjemno pomagal pri prepoznavnosti, predvsem v tujini. Biti del društva nas je naredilo tudi nekoliko bolj samozavestne, kar zadeva cilje, ki smo si jih zastavili, vedoč, da jih podpirajo tako društvo kot tudi ostala članska mesta. Krilatica »Tolmin iz Soške doline« ne odmeva tako kot »Tolmin – Alpsko mesto leta«. Prav zato je smiselno postati član društva.

Zakaj naj bi se neko mesto pridružilo društvu »Alpsko mesto leta«?
Kadar neko mesto zasleduje cilje, ki so podobni ciljem društva, in če ima občutek, da bi se bilo treba srečevati z občinami, ki gredo v isto smer in izkoristiti priložnost za izmenjavo pogledov ter razvoj skupnih projektov, potem bi bilo smotrno, da razmisli o članstvu.

(c) Sonja Karnath, Stadt Sonthofen

Uroš Brežan, župan občine Tolmin, je obljube opredmetil z dejanji, ki se jih nadeja uresničevati tudi v prihodnje.

Bo Tolmin še naprej ostal zavezan ciljem društva »Alpsko mesto leta«? Kateri so vaši naslednji načrti?
Ciljem in društvu bomo vsekakor ostali zavezani. Sodelujemo v skupnem projektu »Tour de Ville«. Z našim delom želimo nadaljevati tudi na področjih vlakovnih povezav, javnega prevoza, kolesarskih poti, mladih in povezovalnega koncepta »coworking«. Veliko nas povezuje z drugimi mesti, zato upam, da bomo lahko v prihodnje zasnovali tudi druge skupne projekte, ki zadevajo omenjene teme.

Kaj bi svetovali vašim naslednikom?
Svetoval bi jim, naj se čimbolj osredotočajo na uresničevanje ciljev, ki so si jih zastavili za obdobje uradovanja kot »Alpsko mesto leta«, naj postorijo vse, kar je v njihovih močeh, da jih bodo uresničili pred koncem ‚njihovega' leta ter da naj tudi po poteku slednjega ohranijo ambicije za sodelovanje znotraj društva. Menim, da je to najpomembnejša priložnost, ki jo moramo razvijati na dolgi rok.

ALPSKO MESTO LETA 2017 JE TOLMEZZO, PRESTOLNICA KARNIJE

MREŽA SE JE POVEČALA

Tolmezzo/IT, alpsko mesto leta 2017, je organiziralo uvodno delavnico, na kateri so domačini drugim članskim mestom društva in lokalni srenji predstavili ambiciozen program za obdobje uradovanja kot Alpsko mesto leta ter prisluhnili pobudam lokalnega prebivalstva in izkušnjam drugih alpskih mest.

Na prvi skupščini društva »Alpsko mesto leta« v letu 2016 je bil laskavi naziv »Alpsko mesta leta 2017« podeljen italijanskemu Tolmezzu. Občina, ki se nahaja v Videmski pokrajini v osrčju Karnijskih Alp, je nasledila približno 100 kilometrov oddaljeni Tolmin/SI.

Nedelja, 11. november 2016. Svečana dvorana nekdanje kasarne Cantore poka po šivih. Debora Serracchiani, predsednica dežele Furlanije Julijske krajine, stopi na oder, da bi nagovorila zbrano množico predstavnikov in predstavnic medijev, drugih članskih mest društva »Alpsko mesto leta« in lokalnih društev ter predstavila perspektive, ki jih Tolmezzu odpira naziv »Alpsko mesto leta 2017«. Dežela bo prestolnico pokrajine Karnije podpirala pri njenih prizadevanjih, predvsem pri sanaciji stare kasarne. Stalni sekretariat Alpske konvencije je na dogodku zastopala Taja Ferjančič-Lakota. Tolmeški župan Francesco Brollo ne skriva navdušenja nad dejstvom, da je bilo njegovo mesto odlikovano s tem laskavim nazivom. Zbranim je obelodanil program, ki si ga je mesto zadalo uresničiti v času uradovanja kot alpsko mesto leto: „Izvedli bomo vrsto ukrepov, s katerimi bo pokrajina deležna dolgoročne trajnostne perspektive. Prvi od tovrstnih ukrepov zadeva spremembo namembnosti kasarne.« V letu, ko bo Tolmezzo (Tolmeč) uradoval kot alpsko mesto leta, bodo v ospredju teme, kot denimo participacija mladih, trajnostni razvoj naselij, sonaravni turizem in trženje lokalnih kmetijskih pridelkov. Mestni veljaki so predvideli tudi vrsto mednarodnih srečanj, na katerih bodo udeleženci in udeleženke razpravljali o spreminjanju namembnosti urbanih zemljišč v okviru projekta „Tour de Villes“, o demografskih spremembah in o sodelovanju med knjižnicami na območju alpskega prostora.

Mesto želi o navedenih predlogih razpravljati s predstavniki in predstavnicami društev in z njimi zasnovati skupne ideje. Tolmezzo želi tudi v prihodnje tesno sodelovati s prebivalstvom in lokalnimi združenji in leto, v katerem bo mesto uradovalo kot Alpsko mesto leta, narediti zgodovinsko za vse akterje.

Žirija društva je ob podelitvi naziva »Alpsko mesto leta 2017« Tolmezzu navedla številne razloge za svojo odločitev. Med drugim je izpostavila vlogo občine za bližnjo in širšo okolico in karnijsko pokrajino, zgodovino odseljevanja ter pobude za ponovno priseljevanje, usmerjene k mladim in novim prebivalcem ter prebivalkam. Plemenitenje odnosov med mestom in gorskimi območji, med katerimi so nekatera vključena tudi v omrežje »Povezanost v Alpah«, poteka skozi usmerjeno obravnavanje tem, kot so mehki turizem, kmetijstvo ter varstvo narave in krajine v Karnijskih Alpah. Prizadevanja občine, da bi alpsko kulturo ohranjala in razvijala z vključevanjem mladih v mladinski parlament prav tako sodi med iniciative, usmerjene v prihodnost. Prizadevanja Tolmezza za aktivno mednarodno sodelovanje z drugimi mesti in podeželskimi občinami dokazujejo, da si je mesto več kot zaslužilo članstvo v društvu »Alpsko mesto leta«.

Francesco Brollo, župan alpskega mesta 2017, želi območju v osrčju Karnijskih Alp s pristopom Tolmezza k društvu »Alpsko mesto leta« in ambicioznim programom zagotoviti trajnostno perspektivo za prihodnost.

(c) Sonja Karnath, Stadt Sonthofen

SODELOVATI IN SOOBLIKOVATI

MEDNARODNE PRIREDITVE, PRI KATERIH SODELUJEJO ALPSKA MESTA

Strokovnjaki, izvajalci, komunikatorji. Društvo Alpsko mesto leta in njegovi člani sodelujejo na mnogih področjih.

PRIHODNOST ALPSKEGA TURIZMA

Približno 200 predstavnikov in predstavnic okolijskih združenj, turistične panoge in politike je v juniju 2016 v alpskem mestu Sonthofnu/DE na enodnevnem srečanju razpravljalo o izgledih in primerih alpskega turizma. Michelle Rabbiosi in Catherine Berthet sta predstavili koncept sodobnega mobilnostnega menedžmenta v Chamonixu, alpskem mestu leta 2015. Uroš Brežan, župan Tolmina, alpskega mesta leta 2016, je udeležencem predstavil izkušnje občine in soške doline. Konferenca z naslovom »Trajnostni turizem v Alpah: Izziv (brez alternative)« je bila, ob strokovni pomoči društva »Alpsko mesto leta« in Mednarodne komisije za varstvo Alp (CIPRA International), organizirana na pobudo vlade Zvezne republike Nemčije, vlade dežele Bavarske in nemškega predsedstva Alpske konvencije: www.alpenstaedte.org/sl/trajnostni-turizem.

(c) Gabriele Kuczmierczyk, BMUB

POROČILO O OKROGLI MIZI V SONTHOFNU MESECA JUNIJA 2016

Trajnostni in kakovostni turizem, varstvo narave, kateremu mora biti pripisan ključen pomen, pa tudi Alpe kot gospodarski prostor in trajnostna prizadevanja Sonthofna. Omenjene iztočnice so v okviru okrogle mize, ki je sledila lanski mednarodni konferenci o trajnostnem, sonaravnem turizmu, v Sonthofnu obravnavali Franz Josef Pschierer, državni sekretar za gospodarstvo in medije v bavarski deželni vladi, profesor Armin Brysch, predavatelj na Fakulteti za turizem Univerze za uporabne znanosti v Kemptnu/DE, Werner Vetter, predstavnik turističnega podjetja faszinatour in sonthofenska županja Ingrid Fischer. V uvodnem prispevku je Markus Wasmeier, nekdanji vrhunski alpski smučar, orisal čare svojega zimskošportnega in kmečkega muzeja na prostem v bavarskem Schlierseeju. Po sklepnih besedah generalnega sekretarja pri Stalnem sekretariatu Alpske konvencije Markusa Reitererja so se živahni pogovori nadaljevali tudi po protokolarnem zaključku.

(c) Sonja Karnath, Stadt Sonthofen

K TESNEJŠIM VEZEM

PRISPEVKI IZ ČLANSKIH MEST

Petnajst alpskih mest leta si za prepoznavnost ciljev Alpske konvencije na svojem območju prizadeva tudi po izteku leta, v katerem so bila nosilec naziva Alpsko mesto leta. V nadaljevanju pregled uspešnih projektov.

(c) Wolfgang Gasser

Jana Podgornik in Miro Kristan sta udeležence AlpskegaTedna v Grassauu z izčrpnimi informacijami in kulinaričnimi primer(k)i poučevala o Tolminu – Alpskem mestu leta 2016.

(c) Alpenkonvention

Sodelujoči pri pobudi WeAreAlps – Mi smo Alpe so obiskali alpski mesti Beljak in Tolmin. Mednarodna skupina novinarjev in novinark je 'na licu mest' spoznavala vznemirljive trajnostne iniciative.

(c) CIPRA

Približno 40 mladih in mladih po srcu iz vseh alpskih držav je na delavnici v okviru projekta I-LivAlps v italijanskem alpskem mestu Lecco razpravljalo o perspektivah zimskega turizma.

Festival »Brati gore«, pobuda Alpske konvencije, je vedoželjneže v skorajda vseh alpskih mestih, kot denimo v Tolminu, že drugič omrežil z vrsto predavanj, literarnih večerov in kreativnih delavnic.

(c) Samo Trebizan

Idrijska čipka povezuje rodove v tem zglednem slovenskem alpskem mestu. Slednji posvečen festival predstavlja edinstveno doživetje za staro in mlado.

(c) Sonja Karnath

Vabilu alpskega mesta Sonthofen k udeležbi na tamkajšnjem Alpskem festivalu sta se vedro odzvala Trento in Tolmin. Alpski mesti iz Italije in Slovenije sta svojo prisotnost oplemenitili s predstavitvami vsakokratne turistične ponudbe na osrednji festivalni ploščadi.

(c) A. Russolo

Predstavniki Tolmina, Idrije in Annecyja so se odzvali velikodušnemu povabilu Trenta in se podali v boj na tamkajšnji legendarni kolesarski dirki Charly Gaul.

(c) J. C. Poirot

Mestni svet Chamonixa je soglasno sprejel sklep o sprejetju predloga za vpis Mont Blanca na Unescov seznam svetovne dediščine. Kampanja je povezana z velikimi ambicijami na področju okoljske politike na lokalni in mednarodni ravni.

Alpsko mesto Annecy je sedem dni žarelo v luči trajnosti. Ob »Tednu trajnostnega razvoja« so organizatorji javnost seznanili s primeri dobre prakse, navdušili z regionalnimi in lokalni pridelki in izdelki ter povabili h kuharskemu izzivu.

PARTICIPACIJA MLADIH V OSRČJU ALPSKIH MEST

MEDNARODNE PRIREDITVE, PRI KATERIH SODELUJEJO ALPSKA MESTA

Participacija mladih predstavlja politični mandat in ključni kamenček v mozaiku trajnostnega razvoja. Občine, zavezane trajnostni politiki, načrtujejo in odločajo v sodelovanju z mladimi.

Participacija mladih sodi med temeljne cilje alpskih mest. Od leta 2014 namreč raven participacije mladih predstavlja enega od odločilnih meril pri izboru novega alpskega mesta leta. Sylvie Koska, podžupanja odgovorna za področje participatorne demokracije, je bila jasna: „Predstavniki in predstavnice občine Chambéry participacijo mladih umevamo kot ključnega pomena za življenje v celotni skupnosti. Projekt YouTurn nam je v veliko pomoč pri vzpostavitvi načrta za krepitev naših tozadevnih prizadevanj«.

Društvo »Alpsko mesto leta« je dejavno sodelovalo v projektih YSAM in YouTurn, trenutno pa nastopa kot partner v projektu GaYa, novem projektu za območje Alp, namenjenemu participaciji mladih. YSAM – Youth Shaping Alpine Municipalities (Mladi sooblikujejo alpske občine) je predstavljal projekt društva, v katerem so sodelovale članske občine Trento, Idrija, Sonthofen in Bolzano. Nad projektom, ki je potekal od maja 2014 do oktobra 2015, je bdela Mednarodna komisija za zaščito Alp CIPRA International, financiran pa je bil z namenskimi sredstva iz sklada evropskega programa »Mladi v akciji« in s prispevkom nemškega sklada Heidehof Stiftung. Projekt YSAM je botroval zasnovi projekta YouTurn, potekajočega med junijem 2016 in majem 2017. Projekt je financiran z namenskimi sredstva iz sklada evropskega programa »Mladi v akciji« in s prispevkom družine Marie Klare Fehr-Bauer. Projekt GaYa je sofinanciran s sredstvi programa Območje Alp/Alpine Space. V projektu sodeluje osem partnerjev, med njimi tudi društvo »Alpsko mesto leta« in slovenska občina Idrija. Potekal bo med oktobrom 2016 in februarjem 2018. Projekt GaYa bo namenjen poglabljanju raziskovanja in izmenjav na temo participacije mladih v gorskih območjih in alpskih mestih in izvajanju akcijskih načrtov za razvoj in spodbujanje konceptov participacije mladih v pilotnih regijah.

(c) CIPRA

Društvo »Alpsko mesto leta« in njegovi člani so vključeni v več vsealpskih projektov, pri katerih aktivno sodelujejo mladi. Pri- zadevanja so že obrodila sadove, kar dokazuje niz prvovrstnih širše prenosljivih primerov iz partnerskih mest.

PRIROČNIK ZA PARTICIPACIJO MLADIH V OBČINAH

Alpska mesta in občine so leto in pol gojile teoretične pristope k ukrepom za spodbujanje participacije mladih in jih preizkusile v praksi. Priročnik na omenjeno temo, objavljen leta 2016, predstavlja enega od rezultatov projekta YSAM – Youth Shaping Alpine Municipalities (Mladi sooblikujejo alpske občine).

Da drugim občinam ne bi bilo treba ponovno izumljati kolesa, so mladi, izvoljeni politični predstavniki lokalnih skupnosti in koordinatorji dela z mladimi iz sedmih partnerskih občin ob sklepni prireditvi projekta položili temeljni kamen za priročnik na temo participacije mladih. Priročnik predstavlja praktično vodilo za občine, ki se z dotično temo doslej še niso bile soočale. Vsebuje kopico praktičnih namigov in idej glede zakonskih okvirov in strategij, podrobne informacije o uresničevanju predmetnega koncepta in navdihujoče zglede sodelovanja med odločevalci in mladimi v posameznih občinah.

Priročnik je na voljo na spletni strani http://www.alpenstaedte.org/sl/projekti/mladi/ysam. Youth Shaping Alpine Municipalities (YSAM) – Mladi sooblikujejo alpske občine je bil projekt, ki so ga organizirali društvo Alpsko mesto leta, članska mesta Bolzano/I, Idrija/SI, Sonthofen/D in Trento/I ter občine Balzers/LI, Planken/LI in Kranjska Gora/SI. Projekt je strokovno podpirala Mednarodna komisija za varstvo Alp (CIPRA), sofinanciran pa je bil s strani programa Evropske unije »Mladi v Akcij« in fundacije Heidehof.

(c) Josef Biedermann, (c) Katrin Löning

Predstavniki in predstavnice projektnih občin, med njimi tudi tvorca idrijske zgodbe o uspehu Karmen Makuc in Bojan Sever, so v okviru številnih mednarodnih srečanj skupaj z mladimi zasnovali konkretne koncepte za uspešno participacijo mladih. Plod neutrudnih prizadevanj vseh vpletenih je priročnik, ki predstavlja praktično vodilo za občine, ki se z dotično temo doslej še niso bile soočale.

YOUTURN IN DEJAVNA MLADINA NA OBISKU V CHAMBERYJU

MEDNARODNE PRIREDITVE, PRI KATERIH SODELUJEJO ALPSKA MESTA

Alpska mesta nadaljujejo s spodbujanjem participacije mladih. Chambéry je ena od šestih občin, ki sodelujejo v projektu YouTurn. Mladi v okviru omenjenega projekta v občinah uresničujejo lastne pobude in ob tem tesno sodelujejo s predstavniki in predstavnicami občin ter občinskih uradov.

»Skupaj smo močnejši«, je ob zaključnem dogodku projekta YouTurn poudaril 16-letni Simon Lässer, nadobudnež iz gorate pokrajine Nagelfluhkette v Avstriji. Zaključno srečanje je potekalo med 4. in 6. novembrom 2016 v Mladinskem in kulturnem centru v Chambéryju/FR. Mladi, stari med 14 in 17 let, in njihovi spremljevalci in spremljevalke so uspešno kljubovali jezikovnim preprekam, se zatopili v pestro kulturno izmenjavo, razpravljali o vsakokratnih projektih in možgansko viharili o tem, kako izboljšati participacijo mladih v alpskih občinah. Drug drugega so srčno spodbujali k zavzetejšemu delovanju na lokalni ravni. Župan občine Chambéry Michel Dantin jim je namenil še dodatno spodbudo: »S sodelovanjem v projektu ste vi predstavljali Evropo in se neposredno soočili z izzivi, katerim zremo v oči tako v Alpah kot tudi širom po Evropi. Ob tem pa ste imeli tudi priložnost okusiti kulturno raznolikost, ki plemeniti naš prostor.«

Na srečanju so štiri skupine predstavile projekte, ki so jih uresničile v svojih občinah. Predstavniki Chambéryja/FR so predstavili pobudo poskusnega postavljanja zabojnikov za različne vrste odpadkov na javnih prostorih, s čemer so želeli podpreti občino pri vzpostavljanju učinkovitega koncepta za ločevanje odpadkov. Potem ko so mladi predstavili svoje pobude, spremljevalec projektne skupine iz kraja Argentière-la-Bessée François Laurent ni skoparil z besedami: »Pobude so razkrile, da lahko mladi marsikaj premaknejo v pravo smer, ne da bi morali čakati, da bomo to namesto njih storili mi.«

Projekt YouTurn je projekt Mednarodne komisije za zaščito Alp CIPRA International, sofinanciran z namenskimi sredstva iz sklada evropskega programa Erasmus+ in s prispevkom družine Marie Klare Fehr-Bauer. Kot partnerji v projektu nastopajo društvo »Alpsko mesto leta«, omrežje občin »Povezanost v Alpah« ter občine Chambéry, Schaan, Argentière-la-Bessée, Nenzing, Nagelfluhkette in Montafon.

(c) CIPRA

ALPSKI TEDEN „ALPE IN LJUDJE“: POTREBUJEMO SOCIALNO INTELIGENCO

MEDNARODNE PRIREDITVE, PRI KATERIH SODELUJEJO ALPSKA MESTA

Društvo »Alpsko mesto leta« je sodelovalo pri organizaciji Alpskega tedna na temo Alp in ljudi ter raznolikosti v njihovih odnosih do Alp. Prireditev je potekala od 11. do 15. oktobra v Grassauu v Nemčiji.

Uspeh je moč zagotoviti le s skupnimi močmi in z maj-hnimi koraki. Slednje razkriva osrednje, presečno spoznanje, ki je vzklilo med številnimi udeleženci in udeleženkami. Harald Welzer, predstavnik fundacije Futurzwei, se denimo zavzema za socialne povezave in družbene procese, kakor je izrecno poudaril ob odprtju mednarodne prireditve: »Ne potrebujemo tehnične, temveč socialno inteligenco.« Zgodovinar Bernhard Tschofen z Univerze v Zürichu/CH je poudaril potrebo po združevanju Alp in okolice, mest in podeželja, tradicije in sodobnega kakor tudi po tkanju tesnih vezi med priseljenimi prebivalci in domačini. Med sodelujočimi na AlpskemTednu so mladi in Barbara Hendricks, nemška ministrica za okolje, izstopali z dejavno vlogo in veliko prizadevnostjo. Med približno 400 udeleženci in udeleženkami se je zvrstilo osupljivo število mladih iz vseh alpskih držav. » Na tokratnem AlpskemTednu smo bili vse prej kot le okras,« pravi Luzia Felder iz Entlebucha/CH, članica Mladinskega sveta CIPRE International. V okviru AlpskegaTedna je bila na sporedu tudi 14. konferenca Alpske konvencije. Barbara Hendricks je poudarila željo nemškega predsedstva po približevanju Alpske konvencije prebivalcem in alpskim akterjem.

Tokratni Alpski teden so soorganizirali Mednarodna komisija za zaščito Alp - CIPRA International, Mednarodni znanstveni odbor za raziskovanje Alp ISCAR, društvo »Alpsko mesto leta«, Omrežje občine »Povezanost v Alpah«, krovna organizacija osmih vodilnih planinskih organizacij alpskega loka Club Arc Alpin (CAA), Stalni sekretariat Alpske konvencije, Interregov program za območje Alp (Alpine Space) in društvo Ökomodell Achental. Prireditev sta finančno podprli nemško Zvezno ministrstvo za okolje, varstvo narave, gradnjo in jedrsko varnost ter Bavarsko deželno ministrstvo za okolje, zdravje in varstvo potrošnikov. V okviru AlpskegaTedna je so bile na sporedu tudi skupščina društva »Alpsko mesto leta«, delavnica na temo razvoja urbanih zemljišč in uvodna delavnica projekta »Tour de Villes«.

(c) Wolfgang Gasser

PROJEKT „TOUR DES VILLES“ SE OSREDOTOČA NA TRAJNOSTNO PROSTORSKO NAČRTOVANJE

MEDNARODNE PRIREDITVE, PRI KATERIH SODELUJEJO ALPSKA MESTA

S projektom »Tour de Villes« se društvo »Alpsko mesto leta« osredotoča na trajnostno prostorsko načrtovanje in razvoj urbanih zemljišč. Uvodna prireditev projekta je potekala v okviru AlpskegaTedna 2016.

Na odprti delavnici z naslovom »Zemljišča s spremenjeno namembnostjo v alpskih mestih: priložnost in izziv« so udeleženci in udeleženke razpravljali o možnosti razvoja urbanih zemljišč s spremenjeno namembnostjo in obnovi neuporabljenih stavb ter o zgoščevanju v mestih na švicarskem primeru večopravilne četrti. Na uvodni prireditvi projekta so imela vsa sodelujoča mesta – Tolmezzo, Tolmin, Idrija in Sonthofen – priložnost deliti svoja pričakovanja. V okviru projekta so predvideni obiski in mednarodne delavnice, na katerih bodo obravnavani različni vidiki sanacije mestnih zemljišč s spremenjeno namembnostjo, nepozidanih zemljišč in neuporabljenih stavb. Med omenjene vidike sodijo participacija lokalnega prebivalstva, pravice in interesi lastnikov, posebnosti zgodovinskih zgradb in alpska identiteta. V projektu, ki bo potekal med letoma 2017 in 2018, bodo v ospredju tudi metode za razvoj novih, uresničljivih idej, pristopi k načrtovanju sanacijskih ukrepov in možnosti financiranja. Društvo bo projekt izvajalo v sodelovanju z Mednarodno komisijo za zaščito Alp CIPRA International. Finančna sredstva zanj bodo zagotovili Zvezni urad Švicarske konfederacije za prostorski razvoj (Schweizer Bundesamt für Raumentwicklung) – ARE, društvo in partnerska mesta.

URBANE ZELENE POVRŠINE KOT ŽIVLJENJSKI PROSTOR

V petek, 9 decembra 2016, so francoska alpska mesta leta organizirala razpravo o biotski raznovrstnosti. Rezultat slednje e bilo pestro dopoldansko sreč anje, ki je postreglo s kopico idej o novih temah, o katerih bi lahko razpravljali na prihodnjih srečanjih.

V sprošč enem vzdušju ob kavi je Christophe Ferlin, vodja Oddelka za krajino in biotsko raznovrstnost obč ine, zbranim predstavil svoje zamisli glede gradnje novega vrtnega središča v Annecyju in jih podkrepil z naslednjimi številkami: 2,6 hektarja, 5.600 kvadratnih metrov zemljišč a pokritega z rastlinjaki, 85 zaposlenih in 7,5 milijona evrov za gradnjo. Nato so mu predstavniki in predstavnice Chambéryja, Chamonixa in Annecyja sledili po labirintu nastajajočih rastlinjakov do preddverja bodočih pisarn, toplarne na lesno biomaso, namenjene ogrevanju rastlinjakov, vse do zbiralnika za deževnico, namenjenega zalivanju rastlin. Sestanek se je nadaljeval v sejni sobi annecyjskega občinskega sveta. Thierry Billet in Christophe Ferlin sta zbranim obelodanila, da orastlinjenje predstavlja le eno od nalog tamkajšnjega Oddelka za krajino in biotsko raznovrstnost. Med pobude, ki jih občina uresničuje samostojno, sodijo tudi vzpostavljanje mesta brez pesticidov, diferencirano urejanje zelenih površin, opazovalni urad za biotsko raznovrstnost, skupnostni in četrtni vrtovi, čebelnjaki in nastajajoča mestna kmetija. Poklicni profil mestnih vrtnarjev se je precej razširil, saj dandanes prispevajo tudi k družbeni slogi, osveščanju o ekologiji in znanstvenemu opazovanju biotske raznovrstnosti . Christophe je bil iskren: „Pred štirimi, morda petimi leti še nismo dojeli, da zelene površine predstavljajo tudi življenjski prostor in niso zgolj za okras.“ Raven upravljanja z mestnimi zelenimi površinami postaja vse zahtevnejša. Vprašanje, kako izkoreniniti plevel, je nadomestilo vprašanje, zakaj izkoreniniti plevel. Predstavniki in predstavnice Chambéryja in Chamonixa so poročali tudi o svojih izkušnjah, denimo z vzpostavitvijo skupnostnega sadovnjaka v Chambéryju. Po pregledu informacij o novostih v okviru društva „Alpsko mesto leta“ so udeleženci in udeleženke razpravljali še o temah, o katerih bi bilo smotrno razpravljati tudi z drugimi članskimi mesti in jih vključiti v skupne projekte. Bili so si edini, da med tovrstne teme zagotovo sodijo biotska raznovrstnost v mestih, alternativne oblike mobilnosti, pametna mesta in onesnaževanje zraka. Naslednje srečanje francoskih Alpskih mesta leta je predvideno za mesec februar 2017. Predstavniki in predstavnice se bodo takrat srečali v Chambéryju in razpravljali o konceptu pametnih mest.

POROČILO SEKRETARIATA

2016: PREHODNO LETO

Demografske, gospodarske in podnebne spremembe od mest terjajo inovativne odzive na nove izzive. V luči te misli lahko povzamemo, da je bilo leto 2016 prehodno, zlasti kar zadeva projekte in teme, s katerimi so se spoprijemala članska mesta. Med »sveže« teme denimo sodijo trajnostni razvoj urbanih zemljišč, »zelena« ekonomija, kakovost zraka, selitve (migracije) prebivalstva in biotska raznovrstnost v urbanem prostoru. Društvo bo kmalu praznovalo 20 let obstoja, zato si moramo zastaviti vprašanje, kako naprej? Spremembe pri vodenju poslov, sprva na čelu z Andreasom Pichlerjem, ki ga je nato nasledila Claire Simon, so prav tako prinesle prevetritev. Opirajoč se na pestro, bogato zgodovino društva, bodo tudi nove teme krepile njegove temelje in članska mesta spodbudila k trajnemu razmisleku, kako jutri, pojutrišnjem, popojutrišnjem... Kontinuiteta in sovisnost pri prizadevanju za uresničevanje skupnih ciljev bosta ključni tudi prihodnje.

FINANČNO POROČILO IN ZAHVALA

Društvo »Alpsko mesto leta« je v letu 2016 beležilo 82.300 evrov prihodkov in 81.337,85 evrov odhodkov. Finančno leto 2016 je zaključilo z dobičkom v znesku 962,15 evrov. Premoženje društva trenutno znaša 24.542,57 evrov. Vsi prihodki v letu 2016 so izšli iz naslova članarin članskih mest v vsakokratni višini 5.000 evrov. Predsedstvo se prisrčno zahvaljuje vsem alpskim mestom za prispevek pri uspešnem opravljanju tekočih dejavnosti in načrtovanju novih projektov. Društvo je v letu 2016 aktivno sodelovalo na Alpskem tednu 2016, kjer je v sodelovanju z Mednarodno komisijo za zaščito Alp CIPRA International in sorodnimi organizaciji zasadilo semena za nove kooperacijske projekte, od katerih sta bila ob koncu koledarskega leta zagnana mladinski projekt GaYa in »Tour de Ville«. Zadevajoč omenjena projekta, bo večina aktivnosti ter iz slednjih izhajajočih prihodkov in odhodkov osredotočena na leti 2017 in 2018. Za interno komunikacijo v štirih alpskih jezikih in delo, povezano z odnosi z javnostmi je bilo namenjenih 11 odstotkov proračunskih sredstev. Honorar za delo sekretariata, ki je bil namenjen za plačilo dveh sodelavcev CIPRE International v obsegu dveh zaposlitev za polovičen delovničas (50 %), je obsegal nekaj več kot polovico odhodkov društva. Društvo se sekretariatu prisrčno zahvaljujejo za plodovito in velikodušno sodelovanje!

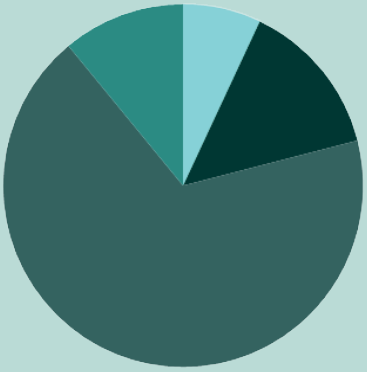

Odhodki 2016

- projekti 7 %
- odnosi z javnostmi 14%
- delo sekretariat 68 %
- interna komunikacija in odbori 11 %

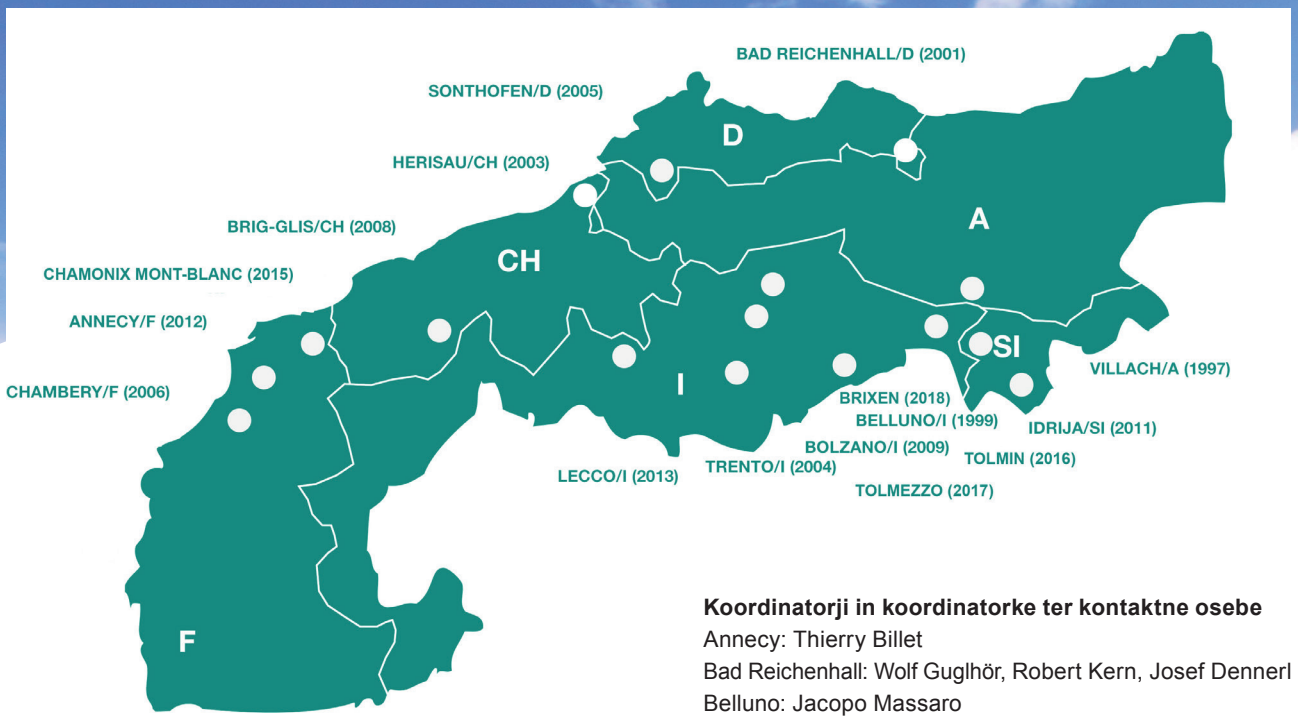

Društvo »Alpsko mesto leta« je združenje mest na območju Alp, ki so prejela naziv »Alpsko mesto leta«. Ta naziv, s katerim se neko alpsko mesto odlikuje po posebni zavzetosti in prizadevanjih pri uresničevanju Alpske konvencije, podeljuje mednarodna žirija.

Žirija
Norbert Weixlbaumer, CIPRA (predsednik žirije)
Gerhard Leeb, pro vita alpina-international
Antonio Zambon, Omrežje občin »Povezanost v Alpah«
Cristina Del Biaggio, Univerza v Ženev

Upravni odbor
Predsednik: Thierry Billet, podžupan, Annecy
Podpredsednik: Bojan Sever, župan, Idrija
Tretji član: Ingrid Fischer, podžupanja Sonthofna

Koordinatorji in koordinatorke ter kontaktne osebe
Annecy: Thierry Billet
Bad Reichenhall: Wolf Guglhör, Robert Kern, Josef Dennerl
Belluno: Jacopo Massaro
Bolzano/Bozen: Emanuele Sascor, Renato Spazzini
Brig-Glis: Eduard Brogli
Chambéry: Aloïs Chassot, Samuel Caillault
Chamonix-Mont-Blanc: Eric Fournier, Catherine Berthet, Michelle Rabbiosi, Jean-Michel Bouteillé
Herisau: Benno Keel, Ursula Rütsche-Fässler
Idrija: Karmen Makuc
Lecco: Ezio Venturini
Sonthofen: Ingrid Fischer, Sonja Karnath, Manfred Maier
Trento: Clara Campestrini, Marta Battistutta
Villach: Sabine Domenig
Tolmin: Uroš Brežan, Miro Kristan
Tolmezzo: Francesco Brollo, Elena Zamolo, Vanessa Giorgis

Računska nadzornika
Edi Brogli, Brig-Glis
Sabine Domenig, Villach

Sekretariat
CIPRA International: Andreas Pichler (do avgusta), Claire Simon (od avgusta), Magdalena Holzer

KONTAKT
Društvo »Alpsko mesto leta«
Direktorica Claire Simon
Im Bretscha 22, FL-9494 Schaan
Tel: +423 237 53 99, Fax: +423 237 53 54
E-pošta: claire.simon@alpenstaedte.org
www.alpskomesto.org

Ville des Alpes de l'Année
Alpenstadt des Jahres
Città alpina dell'anno
Alpsko mesto leta